

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VII. évfolyam.

FIUME, csütörtök 1910. szeptember 1.

197 szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Felelős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Előfizetési ár:
Egész évre 24 kor. Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A középosztály helyzete.

Amíg a politikai élet viharai foglalták le az érdeklődést és az egész ország figyelmét a hatalomért küzdő pártok erőpróbája kötötte le, a társadalmi élet mozzanatai mintegy elleplezve fejlődtek és közélet nem vett tudomást azokról a mozgalmakról, amelyek most mindig több élénkséggel és erővel lépnek a felszínre.

A megélhetés kérdése eddig csak annyiban volt aktuális, hogy egyes tisztviselői osztályok a fokozódó drágaságra hivatkozva, mozgatták fizetésemelésük ügyét. Ezeknek a mozgalmaknak látszólag meg is volt a fogantója, mert az utóbbi tíz esztendőben tetemesen emelkedtek a tisztviselői fizetések az egész vonalon. Azonban igazat kell adnunk a tisztviselőknek, ha ezzel szemben azt hangoztatják, hogy helyzetük jóformán semmit sem javult.

Tudjuk, hogy miért. Ilyen államban, mint a miénk, ahol a kialakuló középosztályból jóformán csak a tisztviselők rendje van készen, ez az anyagilag legbiztosabb egzisztencia. Nemcsak a fiatalok törekednek túlnyomó számban erre a pályára, hanem a középosztály pénzügyi élete is ezzel van összefüggésben. Ezért a tisztviselői fizetések emelkedése természetesen maga után vonta azt, hogy a pénz is olcsóbb lett, vagyis kevesebbet ér, mint azelőtt.

Igaz ugyan, hogy az áruk megdrágulásához a munkásság is hozzájárult béremeléseket okozó gyakori sztrájkjaival, de ez még nem

idézhetne volna elő a mai állapotokat, ha egyéb körülmények nem járultak volna hozzá, még pedig igen hathatósan.

A főok a középosztály szervezetlenségében és ezzel összefüggő tehetetlenségében és öntudatlanságában van. Ebben a tekintetben a munkások megelőzték a középosztályt és meg is érdemlik, hogy ennek most már gyümölcsét is kezdik élvezni.

Ha csak felületes nézőként tekintünk is végig a legujabb társadalmi akcióban, észre kell vennünk, hogy szinte minden reform a munkásság érdekében jön létre és a középosztály helyzetének javítására semmi sem történik. Ezzel szemben azt mondhatná valaki, hogy erre nincsen szükség?

Tessék csak figyelmesen elolvasni a lapokat és ne csak azért nézegessük, hogy a bennük előforduló szenzációk idegeinket ingereljék. Melyik társadalmi osztályhoz tartoznak azok a szerencsétlen, letört alakok, akiknek pusztulásáról minden nap olvashatunk? A középosztály szolgáltatja ezt a szomorú anyagot és az esetek igen nagy százalékában anyagi romlás a pusztulás oka.

Talán középosztályunk lassu kialakulásának is ez a lappangó betegség az oka. Az életrevalóság hiánya, az erkölcsi erők meglazulása, főleg az a szerencsétlen állapot, mely a középosztály urhatnamságának és szegénységének szerencsétlen párosulásából származott.

Nem nyugodhatunk meg a rideg szociológusok azon tanításában, hogy az életért folyta-

tott küzdelemben természetesen minden időben elpusztult a gyenge és csak az erős van hivatva arra, hogy tovább folytassa a közös, nagy életet. Ha a pusztulás már ilyen méreteket ölt, mint nálunk, ha mellőlünk hullanak el azok, akik nem bírják a küzdelmet, nem kell-e arra gondolnunk, hogy enyhítsük a körülmények szigorát, hogy szelidítsük ezt a kemény életet?

Nem hiszük, hogy messze volna az az idő, amikor a középosztály be fogja látni, hogy nem a fizetés emelkedés fog javítani helyzetén, hanem életszükségleteinek korlátozása. Ha az öntudatos életfelfogásban eddig jutottunk, nagy lépéssel jutottunk előre és jót tettünk felebarátainkkal.

De jót teszünk magunkkal is. Mert az egyén függetlensége a mai világban attól függ, hogy mennyire van szüksége a megélhetéshez. Akinek sok kell, az nehezen jut ilyen sokat jövedelmező életviszonyok közé. Törekvésében irgalmatlanul tiporja el az utjában álló gyengébbet és a kívánt pozíció elnyerése után gyakran mindent föl kell áldoznia, hogy megtarthassa: meggyőződését, függetlenségét, sokszor egész erkölcsi valóját is. Aki kevéssel beéri, az ezt a keveset könnyen szerzi meg és nem kell lekötnie magát senkihez. Kevés szükségletének előteremtésére nem kell eladnia magát. Itt a példa, ha túlzás is: Nemrégiben egy ügyvédi oklevéllel bíró fiatal ember megtanulta az asztalos mesterséget és asztalos legény lett. Ezenkívül vegetáriánus, növényevő ez a különös ember. Napi szükséglete egy

„A Tengerpart“ tárcája.

Cherchez le père . . .

Van a római jognak egy axiomája: az anya személye mindig bizonyos. S most, hogy a francia szenátus Gustave Rivet harminc év óta meg nem szűnő agitációjára végre megszavazta a törvényt, hogy a szegény, megesezt leánynak joga van gyermeke apját a törvény útján megkeresetni, mondom, most szinte fájdalmasan hat reánk e néhány szó a római jogból, melyet a gyöngédtelen humor a következő szavakkal tesz még kiméletlenebbé: pater incertus, mater certa est. Az apa személye bizonytalan, az anyáé bizonyos. E kérdés, az apasági kereset kérdése szintén ama roppant számú problémák közé tartozik, melyek végleges befejezésétől végtelenül távol állunk. Néha felvetődik a kérdés s zajosak lesznek a lapok hasábjai, de alig egy-két lépéssel megyünk előre.

Franciaországban ugyanis eddig az anyává lett leánynak nem volt jussa törvény útján a nyilvánosság elé idézni gyermeke apját. Hivhatta, a legkétségbeesettebb zokogással hívhatta az apát a nyilvánosság elé, ha a férfi

szíve nem könyörtelen meg rajta, nem kellett megjelennie. És ime, minő arculütés a férfiszív és jellem kiválóságában bizóknak Rivet sztatistikája, mely szerint alig akad tíz gyermek közül egy, akit az apja elismer. Lám ismét egy bizonyosság amellet, hogy sem a vallás, sem a szeretet az, mely embertársaink iránt való kötelességeink teljesítésére serkent, hanem a törvénykönyv. A franciáknak most jutott csak eszükbe ehez az eszközhöz nyulniok, mikor fájdalmas rémülettel tapasztalták, hogy az I. Napoleon „la grande nation“-jának lakossága évről-évre csökken. Meg tudjuk érteni a franciák megdöbbenését és azt is, hogy mennyire igyekeztek eltitkolni ezt a tényt. Természetesen fűhöz-fához kapkodtak s végül is az állam vette kezébe a dolgot. Lannelongue indítványára bizonyos összeget fizetnek a családapának bizonyos számú gyermek után; az agglegényeket erősen megadóztatják s az anyává lett leánynak végre megadják a jogot, hogy a törvény útján kényszerítse az apát az apaság elismerésére.

És mindezt azért, hogy ne teljesüljön a szellemes Paul Hervieu gunyos jóslata: „Franciaország az európai nemzetek gazdag, gyermektelen nagynénje lesz.“ Mert az, amit a

rideg és könyörtelen statisztika megdönthetetlen valósággal bizonyít: a törvénytelen gyermekek halálozási arányszáma háromszor akkora, mint a törvényes gyermekeké, az csupán Franciaországra tartozik. Ugyancsak a franciákra tartozik az a körülmény is, hogy a törvénytelen születések a törvényes születések huszonöt százalékát teszik. De ami az apasági kereset etikai és általános emberi jelentőségét illeti, az mindenkit illet, aki ember és embernek érzi magát. Franciaország ebbéli védekezése a nagy csökkenés ellen utóvégre is csak a nemzeti önzés és önérték következménye, ami azonban teljesen természetes is. De ez a törvény nem egy egyszerű intézkedés csupán, hanem nagy és mély probléma.

A nemek helyzete a társadalomban egyáltalában nem egyenlő. A himnem van hatalmi tulusulyban, már azért is, mert a természettől erre van hivatva s talán nincs sehol sem oly terület, hol az ököljog uralma: az erősebb jogba a gyöngébbel szemben annyira érvényesülne, mint a természetben, hol atavisztikus, minduntalan ki-kitörő testi és lelki tulajdonságok, nyers erő és finom gyöngédség, bárdolatlan és homályban szunnyadó érzelmek törvényszerű és meg-megújuló lüktetése talál

korona ésmeg keres négy-öt koronát. Neki tehát csak minden ötödik napon kell dolgoznia, hogy megélhessen. Az ilyen ember meggyőződésére lehet-e pressziót gyakorolni? Panaszkodhatik-e ez az ember nehéz megélhetésről, mikor jövedelmének négyszeresét naponta félre teheti?

Akármilyen képtelenségnek látszik is első pillanatra az ilyen élet, gondolkozni lehet fölötte.

— **Az új horvát párt alakulása.** Zágrábról jelentik: Az új párt programjának és a fúzió modalitásainak kidolgozására kiküldött bizottság tegnap elkészült munkálataival. Kedden a jogpárt és a haladópart bizottságai ratifikálták az elaborátumot, csütörtökön pedig a szerb önálló párt bizottsága fog vele foglalkozni. Az utóbbi párt szintén hajlandónak mutatkozik a további közös együttműködésre. A pártok azután — a jogpárt, a haladópart és az autonom klub — vasárnap plenáris értekezletet tartanak, amelyen külön-külön kimondják az illető párt feloszlását és egyben fölhívást intéznek a volt párttagokhoz, hogy lépjenek be az újonnan alakítandó horvát egységes pártba. Vasárnap délután a horvát-szerb koalíció tartja utolsó ülését. Ezen kijelentik, hogy a szerb-horvát koalíció, mint ilyen, megszűnik, de az új horvát párt a szerbek és horvátok között való egység bázisán áll és kész a szerb önálló pártot is fegyvertársul fogadni. A szerb önálló párt szintén ilyen tartalmu határozatot fog hozni vasárnap. Az új párt elnökéül Mazsuranicsot és Badajt emlegetik. Tuskán tiszteletbeli elnök lesz. A szervezésre vasárnap bizottságot küldenek ki, amely első sorban a vidéken fogja organizálni a pártot. Amint ez megtörténik, a választási komité is munkába lép.

UJDONSÁGOK.

— **Az orosz nagyherceg Fiumében.** Nikolajevics Miklós orosz nagyherceg, kíséretével együtt Bécsen át ma reggel Fiuméba érkezett. A nagyherceget és kíséretét hozó különvonat kevéssel hét óra után érkezett a pályaudvarra, ahol a vonat mintegy tíz percig állott. A pályaudvaron az érkezés alkalmából megjelent Kankovszky Ferenc miniszteri tanácsos, Biasi Miklós dr. rendőrgazdátó-helyettes, Minach Mario lovag rendőrpáncsnok, több rendőrtiszt, detektív és rendőr, akik az állomás területét rendőri felügyelet alatt tartották. Mihelyt a különvonat megállt, Kankovszky felszállt a nagyherceg szalonkocsijába, ahol

koznak egymással. A társadalom állati értelemben vett életében azonban az anya személyét illeti az elsőség. A him a szaporodás elősegítésében csak pillanatnyilag vesz részt. Azontul minden az anyára neheztel. Minden, az ezernyi kin és aggódás, a gyötrő fájdalmak s a szenvedéssel átvirrasztott éjszakák, egy csöpp kis életért való szüntelen és féltő rekedés, a legnagyobb fizikai fájdalom: a szülés. S ha ezer kin között megszületett a kis ember, ki táplálja és ki neveli? . . . E sok fájdalom szentté teszi az anyát és valóban: szent az asszony, ha anyává leszen. És ezt a szentet az emberi gyarlóság és nyomoruság odadobja a gyalázatnak, megtiporja sárral a szivtelenség s gyermekére a törvénytelenység Kain-bélyegét sűti. S mindezt azért, mert a diadalmas him felelősség nélkül garázdálkodhatik, mert társadalmi életünk beosztása oly félszeg és könyörtelen. Ott, Franciaországban úgy látszik a szeretet szava nem volt oly hangos, mint a nemzeti önzés s a megejtett leányok a vajadás kinjától vérző kiáltásai nem jutottak el a szenátus füléig. Csak most, hogy a büszke nemzeti öntudat; az önzés szavára megmozdult, csak most jutottak el odáig, hogy régi mulasztásokat

Nikolajevics Miklós nagyherceg kihallgatáson fogadta őt. A különvonat ezután a Riva Salvatoreira ment, ahol a nagyherceg és kísérete gözcsonakba szállott s a kikötőn kívül horgonyzó „Czarevics“ hadihajóra ment. Az orosz flotta, mely a „Czarevics“ „Rurik“ és „Bogaty“ hadihajókból áll, délelőtt tíz órakor indult el Antivariba, ahonnan a nagyherceg automobilon Cettinjébe megy, hogy Nikita montenegrói fejedelem királyá történt kikiáltási ünnepségein a cárt képviselje. Itt említjük meg, hogy tegnap Odesszából a nagyherceg nevével viselő ezred tisztiküldöttsége is Fiuméba érkezett, amely ma nagyherceggel együtt Antivariba utazott.

Feltétlenül megbízható forrásból értesülünk, hogy Nikolajevics Miklós orosz nagyherceg a jövő héten, a cettinjei ünnepségek befejezése után Fiumén keresztül utazik haza. A nagyherceget ez alkalommal is a balti tengeri hadiflotta három hajója fogja Fiuméba kísélni, s innen a hadihajók a Balti tengeren levő állomáshelyükre térnek vissza.

— **Lopás a fürdőben.** Rubido Anna tizennyolc éves leány tegnap a peccinei fürdőben behatolt Ripper Dóra bécsi magánzónó kabinjába, ahonnan mintegy kétszáz korona értékű ékszert vitt el. A lopást bejelentették a susáki csendőrségnek, amely megállapította, hogy Rubido Anna Károlyvárosba utazott. A csendőrség táviratilag értesítette a károlyvárosi rendőrséget, hogy tartóztassa le a tolvaj leányt.

— **Az „Adria“ adományja.** Az „Adria“ hajóstársaság a gyermekbarát egyesületnek tizennyolc koronát adományozott, az „Ultonia“ Cunard-gőzösön beszédett belépti díjakból.

— **Katonakötelesek jelentkezése.** A városi tanács hirdetményt bocsátott ki, amelyben felhívja az 1890. évben született katonaköteleseket, hogy minden felszólítás és illetőségükre való tekintet nélkül szeptember folyamán jelentkezzenek a katonai ügyosztálynál személyesen vagy írásbelileg.

Azok, akiknek nincs módjukban, hogy személyesen jelentkezzenek, hozzátartozóik, vagy ismerősük útján tartoznak jelentkezni.

Az idegen illetőségű katonakötelesek ezenkívül tartoznak irataikat is benyújtani, hogy illetékes hatóságaiknál a szükséges lépések megtehetőek legyenek.

— **Az osztrák Lloyd szeptember. járatái.** Földközi tengeri szolgálat: A thesszáliai „A“ vonal gőzösei szeptember 10-én és 24-én rakodnak Fiumében, a menetrendben feltüntetett összes kikötők részére; a thesszáliai „B“ vonal gőzösei szeptember 3-án és 17-én rakodnak Fiumében, a menetrendben foglalt

tegyenek jóvá.

E kérdés fontosságának súlypontja ott van valahol, ahol az élet születik, a két nem nagy küzdelmében a férfi és az asszony között. A nemi élet nagy zürzavarába belenyult erős kezével a jog s a kötelességek jó részét által lóditotta a férfire. Megdönti a férfi felelősség nélküli jogát a szerelemben, mely eddig áldozatot venni tudott csak, de hozni nem, s a nemi élet kötelességeit megosztja az apa és az anya között. Vajjon szilárdabb alapokra fekteti-e ez a család fogalmát? Ez már más kérdés, mint ahogy más kérdés az is, hogy valóban szükség van-e a házasság körülbástyázására? De nem azt érik-e el ezzel a franciák, hogy a születések száma csökken? Ettől tényleg lehetne tartani, mert most, hogy „az aran-juezi szép napoknak vége“ bizonynyal óvatosabb lesz a férfinem. Annyi bizonyos, hogy e kérdéssel kapcsolatban aligha lehetne fölemlíteni a női emancipáció eszméjét, ha nem akarunk a társadalomról való fölfogásunkban esetleges zavart előidézni. Sőt ellenkezőleg: nem fogja-e ez a jog a nő testi fölkinálkozását jelenteni, az érzelmek üzleti kihasználását eredményezni, melyből tőkét kovácsol magának a becselenség?! Jól tudjuk, meg fognak szapo-

összes kikötők számára; a görög és keleti „A“ vonal hajói Fiumében szeptember 12-én és 26-ikán rakodnak a menetrendben előírt összes kikötők részére; ugyanezen járat „B“ vonalának gőzösei szeptember 5-én és 15-én fognak Fiumében rakodni az illető menetrendben foglalt kikötők részére. Végül a szíriai vonal gőzösei szeptember 4-én, 11-én, 18-án és 25-én fognak rakodni Fiumében, a menetrendben feltüntetett összes kikötők részére.

— **Oceánszolgálat:** Az „Erzherzog Franz Ferdinand“ gőzös, amely a triest-kobei vonalon közlekedik, szeptember 5-én fog Fiumében rakodni, a menetrendben feltüntetett összes kikötők részére, átrakodással a vonatkozó kikötőkben.

— **Fertőtlenített vitorlás.** Jelentették tegnap, hogy Brindisiből az „Unione“ nevű olasz vitorlás hajó érkezett Zenggbe, melynek fertőtlenítését a közegészségügyi tanács elrendelte. E célból a tengerészeti hatóság „Vontató“ nevű gőzöse még tegnap Zenggbe ment, hogy az olasz vitorlás Fiuméba vontassa. A vitorlás Zenggből tegnap délután érkezett Fiuméba, ahol fertőtlenítették. A fertőtlenítés azért volt szükséges, mert az „Unione“ a kolerától inficiált Délolaszországból jött. Fertőtlenítés után a vitorlást visszavitték Zenggbe, ahol a kikötési engedelmet megadták s így a kirakodás akadálytalanul megtörténhetik.

— **Halálozás.** Lampel Bélát, a Nyilvános Raktárvállalat Részvénytársaság igazgatóját súlyos csapás érte. Bátyja, Lampel Pál Lipót hosszas betegség után ötvenkét éves korában Békéssámsonban meghalt.

— **Az anyakönyvi hivatal órarendje.** Az anyakönyvi hivatalban holnap, szeptember elsején a következő téli órarend fog életbelépni:

Hétköznapokon délelőtt 9 órától délután 1 óráig és délután 4 órától este 6 óráig, vasár- és ünnepnapokon pedig délelőtt 9-től 12-ig lesz nyitva a hivatal.

— **A kormány és a díjnokok.** Az 1907. évi XIV. t.-c. értelmében betegség esetére a díjnokok és napidíjas szolgák is biztosítandók lettek volna a munkásbiztosító pénztárnál. A törvény eme rendelkezését éppen az e törvényt kezdeményező kormány negligálta. A legutóbbi minisztertanács elrendelte, hogy ezental a díjnokok és napidíjas szolgák husz hétig élvezzék teljes napidíjukat. Ez az intézkedés méltányos, mert amíg a munkásbiztosítóba való beírásuk esetén havonta bizonyos összeget (járulékok felét) fizetnők kellett volna a biztosítottaknak, addig a minisztérium ezen intézkedése folytán minden levonás nélkül jutnak e kedvezményhez. E rendeletet Khuen Héderváry Károly gróf miniszterelnök most bocsátotta ki.

rodni a pöresetek nagy Franciaországban; táncolni fognak ott is a „wenn zwei eine Fenster-scheibe zerschlagen haben“ kissé korlátolt teóriája körül s ezerszer szóba hozzák majd az „exceptio plurium“ kérdését és más egyebet, melyek azokat érdekelnek csupán, kik e téma gunyos oldala iránt érdeklődnek. De hagyjuk ezt a francia vigjatek íróknak! „Tényleg, mi sem volna könnyebb, mint az apasági kereset jogáról gunyos modorban írni, de ehhez bizonyos felületesség és a lélek frivol trivialitása szükséges, az a fajtája a szellemi betyárságnak, mely az Ehrlich dr. praeparatumánál is megéreztetette a maga kétes értékű elménc-kedését.

Annyi tény, hogy e jog a szabad szerelemnek mintegy erkölcsi tartalmat ad, különösen a férfi nem részéről, mert nem teszi annyira visszatartóvá a nyers és durva élvezet hajhászást. Csökkeni fog a vitriolos esetek száma s számos használható embert nyer a társadalom, akiknek nem kell szégyelniek származásukat. És szegényes, csöndes szobákban talán kevesebb keserű, titkos női könyccsepp hull majd . . . Nincs szebb erény a könyörületességnél, mely őszinte emberi megértésből fakad.

J—k.

Távirat ◀▶ Telefon

A király automobil kalandja.

BÉCS, aug. 31. Mikor a király tegnap a langurési vadászatról automebilón Ischlbe akart visszatérni, az országuton egy automobil követte, mely éles sziréna hanggal kitérést jelzett. Minthogy a király gépkocsija mögött haladó automobil a jelzést nem hagyta abba, a király parancsára az automobil félreállt s megvárta, míg a másik elhalad. Ischlbe érkezve azonban a király megparancsolta a csendőrségnek, hogy abban az időben, amíg ő automobilom megy, szüntesse be az országuton a gépkocsi közlekedést.

Magyarországon nincs kolera.

BUDAPEST, aug. 31. A belügyminiszterium megállapította, hogy Magyarország területén eddig egy kolera beteg volt s ez Trnka Magdolna, akit a „Regensburg“ hajóról vittek a pozsonyi kórházba, ahol még tegnap meghalt. Holttestét ma délelőtt temették el. A fővárosban tegnap óta négy koleragyanus megbetegedés történt, kiderült azonban, hogy ezek nem kolerásmegbetegedések. Az ország minden részéből megnyugtató jelentések érkeznek a belügyminiszteriumhoz s így remény van arra, hogy Magyarország a pusztítójárványt elkerülheti.

Nikita király aranylakodalma.

CETTINJE, aug. 31. A királyi pár tegnap ülte meg aranylakodalma. A 450 esztendősen ugynevezett oláh templomban, ahol 50 év előtt az akkori fejedelmi pár esküvője megtörtént, ünnepi istentisztelet volt, amelyen Miklós király és Milena királyné is résztvettek. Az istentisztelet után a királyi pár visszatért a palotába, amelynek bejáratánál az összes családtagok várták és a palotában rendkívül szívélyesen üdvözölték az aranylakodalmas párt. Ezután a diplomáciai kar, a szkupstina, és az ortodox katolikus, valamint a mohamedán papság fejezte ki szerencsekívánatait. Majd a királyi palota előtt elvonultak a tanulóifjúság, az összes törzsek küldöttségei, körülbelül ezer ember, akik lelkes óvációkban ünnepeltek uralkodójukat. A konak előtt 1860. évi hadastyánok sorakoztak. A király lejött hozzájuk és miután vezérük beszédet intézett hozzája, a király közlésként ment és mindegyiküket megölelte. Végül Montegeró minden vidékéről jött nők, köztük albánok is. vonultak el néma meghajlással a királyi pár előtt.

Csökken az olaszországi kolera.

RÓMA, aug. 31. A legutolsó huszonnégy órában a következő koleraesetekről érkezett hír:

A foggiai tartományban: San-Ferdinandón, Cerignolán és Margherita di Savoian egy-egy új, Trinitapolin három új megbetegedés történt két halállal az előbbi esetek közül.

A barii tartományban: Barlettán öt új megbetegedés történt, két halálozással a régebbi esetek közül; Traniban egy gyanus megbetegedés történt és egy elhalálozás az előbbi esetek közül. Molfettán egy megbetegedés és egy halálozás történt.

Ferenc József üdvözléte.

ISCHL, aug. 31. Ferenc József király Nikita királyhoz táviratot intézett, melyben neki Montenegrónak királysággá emeléséhez nagyon szívélyes szavakkal kíván szerencsét.

Halálos építkezési

szerencsétlenség.

BÉKÉSGYULA, aug. 31. Az épülő kórháznál tegnap délután nagy katasztrófa történt, melyről a következő részleteket jelentik: Már két hét óta szakadatlanul dolgoznak a városi kórház kibővítésén. Tegnap délután tizenöt munkás dolgozott a kórház második emeleti egyik kórtermében, amikor észrevették, hogy a mennyezetről a yakolat hullik. Menekülni már

nem lehetett s a következő villanatban a mennyezet leszakadt, magával rántva az első emelet és földszint padlózatát is és a pincébe zuhant. A törmelék maga alá temette a tizenöt munkást is. A többiek rémülten futottak a szerencsétlenség színhelyére s nyomban hozzáfogtak a mentéshez. Eddig hat halottat és hat súlyosan sebesültet húztak elő a romok alól. A hatóság az építkezés folytatását beszüntette. A kár kétszázézer korona.

A budapesti egyetemi

rektor nagybeteg.

BUDAPEST, aug. 31. Réczey Imre dr. sebésztanár, a budapesti tudományegyetem rektor magnifikusza súlyos beteg. Az éjszakát azonban nyugodtan töltötte és ha komplikációk nem jönnek közbe, hamarosan felgyógyul. A népszerű orvosnár állapota iránt a társadalom minden rétegéből számosan érdeklődnek.

Letartóztatott üveggyári igazgató.

BUDAPEST, aug. 31. Unger Henrik üveggyári igazgató, akit a rendőrség tegnap este letartóztatott, az éjszakát a rendőrség fogházában töltötte. Ma reggel az ügyészségre kísérték, ahol a vizsgálóbíró kihallgatta.

Körözött váltóhamisító.

BUDAPEST, aug. 31. A budapesti törvényszék vizsgálóbírája körözölevelet és elfogató parancsot adott ki Reiner Dávid magánhivatalnok ellen, aki egy huszezer koronás váltót hamisított, azt leszámítottatta és Budapestről megszökött.

Ritka égi tűnemény.

BOROSSEBES, aug. 31. Tegnap este 8 órakor itt gyönyörű égi tűneményt láttak. A nyugati égbolton hirtelen feltűnt egy nagy üstökös, mely pár percig nappali fényben tündökölt, majd hirtelen szétrobbant és számtalan meteorra oszolva lehullott.

Elfogták az erzsébetfalvai

jegyzőt.

BUDAPEST, aug. 31. A főkapitányság ma kábeltávíratot kapott a newyorki osztrák-magyar főkonzulattól, hogy Kolláth György sikkasztó erzsébetfalvai jegyzőt, akinek ott Kern Ernő dr. néven tudakozódó irodája volt, a budapesti rendőrség távirati megkeresésére letartóztatták.

A krétai kérdés.

KONSTANTINÁPOLY, aug. 31. A sajtó folytatja a török-görög viszony tárgyalását. A Tanin kifejti, azon a napon, amelyen Venizelosz miniszterelnök lesz, nem a krétai kérdés, hanem a török-görög kérdés áll majd előtérben, amelynek alakulásáért csakis Görögország volna felelős. A Jéni Gazetta a krétai dérdés végleges megoldását elhalaszthatatlannak tartja.

KONSTANTINÁPOLY, aug. 31. Az ifjú-török komité nyoomása alatt a békülékeny hangulat megváltozott és a porta Görögország részéről kihívásnak tekinti, hogy elismerte a krétaiak megválasztásának törvényes voltát. Jellemző, hogy milyen nagy a háborus félelem Törökországban. Azt híresztelik, hogy Görögországnak annak a 20 millió rak fejében, amelyet a görög áruk bojkottja révén a görög kereskedelem szenvedett, el akarja kobozni Thessaliában a török vakuf birtokokat. Viszont a porta fenyegetőzik, hogy ha Angolország két hadihajót ad el Görögországnak, akkor a hármasszövetséghez csatlakozik.

Ütközet a törökök

és druzok közt.

KONSTANTINÁPOLY, aug. 31. A hadügyminiszteriumba érkezett távirati jelentések szerint a felkelő druzok a török csapatok harminc zászlóalját tulnyomó erővel Magrebenél már tegnap megtámadták. A csata folyamatban van.

Elárusító leányok

akik a magyar, német, román és tót nyelvet birják felvételnek. Cim a kiadóhivatalban.

„HUNGÁRIA“-szálloda

Fiume - Viale Francesco Deák - Fiume
(a pályaudvar közelében).

Kifogástalan konyka és tiszta, jó minőségű magyar borok.

34 kényelmesen berendezett vendégszoba - Élőzékeny kiszolgálás. - - Olcsó árak. -

:: FUNDA ANTAL ::

A „CONTINENTAL“-szálló volt tulajdonosa.

Az 1910 évi nyári idényre a következő árucikkeket ajánljuk alkalmi árakon:

Női bluzok, tiszta szelyemből	7.-	Kor. drbja
Női bluzok csipkeszövetből	5.-	„ „
Női ingek kézi himzéssel	2.50	„ „
Női diszkotények	-58	„ „
Női à jour harisnyák párja	1.-	„ „
Jupon tiszta selyemtaftból	10.-	„ „
Női fürdőruhák	6.-	„ „
Férfi utazó-ingek	2.60	„ „
Férfi nyakkendők selyemből	-75	„ „
Rövid kötött férfi harisnyák tucatja	5.-	„ „
Férfi uszóruhák	2.50	„ „
Frottir fürdőköpeny	6.80	„ „

Ezenkívül óriási raktár mosó- és gyapjuszövetekben férfi- és női kosztümök részére, selyemszövetekben, vásznakban, himzésekekben :: és női konfekcióban. ::

M. WEISS

= ÁRUHÁZA =

FIUME • TRIESTE
CORSO II. CORSO 9.

A szabott árak az egyes darabokon :: fel vannak tüntetve. ::

Tekintettel azon körülményre, hogy a lisztárak az utóbbi időben tetemesen csökkentek elhatároztuk, hogy t. vevőinket szintén részesíteni fogjuk ezen árelőnyben és a kenyérrájakat a következőképpen állapítottuk meg

fehér kenyér nullás lisztből 34 fillér - 17 krajczár
házi " 32 " 16 "
rozs " 30 " 15 "

és kérjük a t. közönség szives pártfogását

Első fiumei kenyérgyár.

Tulajdonosok
Róth és Markovics

Via Gisella 3. szám.

Fióközlet:

Markovics S.-nál Via del Mercato coperto 3. sz.

ORIENTALE KÁVÉHÁZ VELENCE

nagy bar-ral és tágas sörcsarnokkal egyesítve.

Riva degli Schiavon., - a városra induló vaporettok állomásával szemben.

Egyetlen modern kávéház és bar Velencében.

Az egész házat magába foglaló, e célra épült

elegáns helyiségek a lagunákra néző gyönyörű

tetőterasszal. - Kitűnő fagyaltok és frissítő

italok. - Kifogástalan kiszolgálás minden nyel-

ven. - Mérsékelt árak.

:: Az idegenek találkozó helye. ::

Estétként orkesztrális hangverseny.

Csütörtökön és vasárnapon délutáni hangverseny 3 órától 6 óráig.

Pauly és Tsa Velence

Ponte Consorzi, a Szt. Márktér mellett.

Saját készítményű műbutorok, márvány-, bronz-, mozaik- és üvegekészletek óriási raktára.

Szabad megtekintés.

78 kiállítási terem.

Magyar ügyvezető.

Varieté Hotel Susák

Estétként elsőrendű művészi erők fellépte.

Minden hó 1-én és 15-én új műsor.

Belépti díj 1 kor. - Kezdeté 9 órakor.

VELENCE

CAVALLETTO

SZÁLLODA és ÉTTERMEK

a Markustér közvetlen közelében

teljesen újjáalakítva.

Szobák 2 1/2 lirától, teljes penzió 9 lirától feljebb.

Kitűnő konyha, tiszta italok.

Társaskocsi és megbízott az állomásnál.

VILLANYVILÁGÍTÁS!

GŐZFÜTÉS! FÜRDŐK!

Tulajdonosok:

FRATELLI SCATTOLA.

NAVICELLO F.

automobil és kerékpár üzlete.

Piazza Scarpa - FIUME - Telefon 774

Kellékek raktára és alkatrészek
kicszerelése.

JAVÍTÁSOK RÉSZÉRE ME-

CHANIKAI MŰHELY.

Auto-Garage és bérletek.

Magyar borbély és fodrász

Fiume Via Germania 46. sz.

a pénzügyőri kaszárnya fölött.

Teljesen újjáalakítva és a legnagyobb kényelemmel berendezve.

Pontos, tiszta kiszolgálás.

Tulajdonos: BELLAI JÁNOS.

SCHÖN I. :: Szépség és hajápolási terme :: SCHÖN I.

Via Governo 2. II. em.

A legújabb módszer szerinti arc- kéz- láb-ápolás (manicur, pedicur) villamos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőrvolitása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefon 4189.

IGEN OLCSÓN vásárolhat REIS J.

ujjonnan megnyitott áruházában

FIUME, Via delle Pile 5 sz. (a Grande Kávéház mellett).

Uri és női divat, cipő, díszmű- és rövidáru.

Szives pártfogást kér REIS J.

STANFLIN ANTAL butorraktára

FIUME - Via Municipio 311 - FIUME

Óriási választék modern luxusbutorban, vas- és rézbutorban, igen jutányos áron.

Saját kárpitosműhely.

Telefon 866. Telefon 866.

VENIER szálló és étterem VELENCE

Bacino Orseolo a Szt. Márk Tér mellett

Nagy étterem. Jzletes, francia és német konyha. Lakosztályok és szobák villanyvilágítással fűtéssel és fürdővel személyenként 2 lirától feljebb. Telefon 152.

Tulajd. Venier Marcc.

ZOUBEK B. FÉNYKÉPÉSZ

- FIUME - a susáki hid mellett.

Készít mindennemű fényképeket és fénykép-levelezőlapokat a legolcsóbb áron és kifogástalan kivitelben.

JADRAN SZÁLLODA BUCCARI.

MAGYAR KONYHA
MAGYAR BOROK - KITŰNŐ SAJÁT

Homolka Károly tulajdonos.

PENZIÓ VILLA PUNTA LUSSINGRANDE

Egész éven át nyitva. - Saját tengeri fürdő. - Modern kényelem. - Elsőrendű konyha.

Magyar tulajdonos.

STOICOVICH E.

: „APOLLÓ” vendéglője :

FIUME, DEÁK KORZÓ 20. sz.

(a pályaudvarral szemben).

Elsőrendű magyar borok.

Kőbányai polgári sör.

Kizárólag magyar konyha.

Havi előfizetések elfogadtnak.

Magyar gazda.

Magyar kiszolgálás

A Tengerpart

kiadóhivatala és szerkesztősége a Vicolo dell' Ospedaleban levő Wurzer ház I. emeletén van.

VELENCE PENSION INTERNATIONAL.

Családi szálló és penzió 2 percrenyire a Márkustértől. - Villanyvilágítás - Fürdő. Telefon 1386.

Teljes penzió 7 lirától. - Szobák 2 1/2 lirától feljebb.

Elismert jó konyha. Az egész éven át nyitva A magyar vendégek részére jár „A TENGERPART”.

Uri és női cipész KOLLER FERENC

Fiume, Deák korzó 20 sz.

az állomással szemben. Specialista amerikai és francia cipőkben. Pontos kiszolgálás, jutányos árak.

KOVALD PÉTER ÉS FIA

cs. és kir. szab. kelme- és szőrmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár BUDAPEST, VII., Szövetség-u. 37. megbízói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőt létesít és ezáltal módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolás és postaköltségek mellőzésével — közvetlenül felkereshesse

JUNG FARKAS, Fiume, Corso 24. sz. III. em.

vette át a képviselőt és a gyár rendes áraiban vállalja az uri-, női- és gyermeköltönyök, díszítő és butorszövetek függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke- és végárak szőrmék stb.iek vegytisztítását és festését.

Ugyszintén ágytollak tisztítását és fehérneműek mosását is.

A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos áraitól, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőt és számos megbízást kér a

Kovald Péter és Fia cég.

Megnyilt! ▲ ▲ Megnyilt!

MERKUR KÁVÉHÁZ

a vasuti állomással szemben

Legjobb minőségű kávéházi italok. - - - -

MAGYAR BOROK.

Pontos és tiszta kiszolgálás.

A MAGYARSÁG TALÁLKOZÓ HELYE.

A n. é. közönség pártfogását kéri

KONRAD FERENC tulajdonos.

SZABÓ VIKTORIA MOSODÁJA

Via Serpentina 20. sz.
Gyűjtőhely: Via Alessandrina 4. a kapu alatti tözsdében.

- ▼ Marólug nélküli kézi mosás.
- ▼ Mindenféle női piperék, férfi-ing,
- ▼ gallér, kezelő stb. a legpontosabban
- ▼ : elkészítve házhoz szállítatnak. ::

Rosenfeld Márk asztalos mester

Fiume, Vicolo dell' Ospedale 4. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén javítások is pontosan és lelki ismeretesen végeztetnek el. Régi bútorokat, ajtókat és kapukat szabadalmazott módszerrel teljesen újjáalakít.

Meghívásra azonnal házhoz jön! - Mérsékelt árak!

Ferlan Giovanni

butorraktára

Via Ciotta 3 sz. alatt megnyilt.

Nagy készlet mindennemű szalon- és egyszerű butorban. Rézbutor. Kárpitosműhely. - Asztalosműhely.

Olcsó árak.

„DE LA VILLE“

SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEAK-KORZÓ.

— A magyarság találkozó helye. —
Az étteremben délelőtt 9 órától izletes villásreggeli olcsó áron.
A kávéházban esténként KOVÁCS JÓZSEF jóhírű kaposvári cigányzenekara hangversenyez.

Minden vasárnap d. u. 4-6 uzsonnazene.

TULAJDONOS:
ifju BUDAI KÁROLY

Harisnyakötőde Fiumében.

Deák korzó 26. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, úgy kör- mint hosszugépen. Harisnya fejelések jutányos árban végeztetnek

Minél több szíves megbízást kér

Czimmermann Györgyné.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART“ LAPKIADÓ VALALLÁT.

GLOBUS

HIRLAPIRODA - FIUME - V. de Domini u.

Bel- és külföldi lapok.

::: Hangjegy- és könyvadásítás. :::

Előfizetések a világ összes lapjaira eredeti árakon

— Uj tulajdonos: Platzner Arthur. —

Megnyitási jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönséget arról értesíteni, hogy szeptember elsején nyílik meg a Via Riva 6. szám alatt

rövidáru üzletem.

Nagy raktár rövidárukból, divatcikkek-ből, szövetekből, valamint kész blúzok, szoknyák és gyermekruhák-ból Mérsékelt árak.

Tisztelettel LA GRASTA TAMÁS.

„OLLA“
bebizonyíthatólag a legjobb higiénikus Gummi különleges ség.

2 évi jótállás.

VÁLOGATOTT MINTAGYŰJTEMENYTUCATJA K. 5.—

„Olla“-t több mint 2000 orvos mint a legmegbízhatóbbat ajánlja.

Kapható Fiumében: a Prodam, Catti, Mizzan és Budak-féle gyógyszerárakban, továbbá F.lli Pavacic, Benco Ernő, és Papp Rudolf drogeriájában. Erd. árjegyzék ingyen az „OLLA“ Gummiközpontól Wien II. 297 Praterstr. 57.

SIMA KÁROLY

Fiume, Vicolo dell' Ospedale 4. sz.

Elvállal diszfestészeti, szobafestő és cimfestő munkálatokat, zalamint bútor- és bádofényevést. Mérsékelt árak. Pontos kiszolgálás.

Fiumei Ör- és Záró Intézet

Via Riva 2. - FIUME - Telef. II-10

- Elvállal mindennemű felügyelet
- és pedig: villák, hajók, raktárak,
- telkek gyárak és mindennemű
- szabadon fekvő áru őrzését a
- :: legelőnyösebb feltételek mellet. ::

Zongora-terem és kölcsön-intézet

== ŠALAT K. - FIUME ==

CORSO 12, I. em. - Telefono 819

Legnagyobb választék Fiumében zongorákban, pianinokbáz stb. a legelső gyárakból.

== Kényelmes részletfizetés. ==

Tíz évi jótállás. Régi zongorák vétele és becserelése. Bérletbe csakis kitérő, új hangszerek adatnak.

== Javítás és hangolás ==

Jól szabott és kidolgozott finom ruhák

készülnek nálam alanti árakon:
Angol szövet saccoöltöny K 50.- — 90.-ig.
„ felöltők „ 52.- — 100.-ig.

Szövetekből nagy raktár.

● GRÜN BENŐ, férfiszabó ●
FIUME - Piazza dei Capuccini 4 sz. - FIUME

Cantrida „FIUME“ vendéglő ●● a fürdővel szemben. ●●

Szép árnyékos kerthelyiség teképpályával kitűnő magyar és olasz konyha hamisítatlan magyararadi bor.

Kőbányai polgári és duplamalata sör.
Számos látogatásért esedezik

Ragg Mihály, vendéglős.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÖGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerpapánok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szepítőszerek stb. stb.

Adria szálló és étterem

adamich és Adria utca FIUME Zmaic palota

A város központjában a hajóállomás közelében. Kényelmesen berendezett szobák tengeri kilátással, fürdőekkel és vilnyos világítással.

Kitűnő német és olasz konyha.

Hamisítatlan borok. Elsőrangú sör.

Tulajdonos: de Negri Tranquillo.

Hirdetmény.

K. 200,000 óvadék lefizetett a kereskedelmi törvény 462. §-a értelmében a m. kir. adóhivatalnál 573/910 tétel alatt 1910 ján. 20-án kért 7441 szám alapján.

Felhívás

a temesvári segélyszövetkezetbe való beiratkozásra ugymint: a halál esetére való segélyezési osztályba, hozomány osztályba, özvegyek gyermekek osztályába és a segély és hozományt biztosító osztályokba,

I. Az elhalálozás esetére biztosító osztályba beiratkozhatnak mindazok, kik már betöltötték 15-ik életévüket de a 60-át még nem érték el,

II. A hozomány osztályba 2000-től 20,000-ig terjedő összegekre beiratkozhatnak születésüktől fogva mindazon leányok, kik 18-ik életévüket még nem töltötték be,

III. A gyermek biztosító osztályba be lehet iratkozni 2000-től 20,000-ig terjedő összegekre, mely összegek a 24-ik életév betöltése után fizetettnek ki.

IV. Az özvegyek osztályába beiratkozhatnak özvegyek és előrehaladott életkorú hajadonok, olyan összegekre, amilyent képesek tiszteni. Ezeknek a támogatás három éves tagság után folyósítandó.

Az elhalálozás esetére biztosító osztály minden tagja, a jogok megszerzése után a szövetkezetnél pusztán saját aláírására minden jótállás nélkül kölcsönt is nyerhet.

Mintthogy ez az egyedüli ilyenmű szövetkezet az egész Osztrák-Magyar monarchiában, amely a kereskedelmi törvény 462. §-a értelmében 200,000 korona óvadékot tett le s így teljes biztosítást nyújt, a szövetkezet felhívja a bármilyen rangú és vallású személyeket, hogy a szövetkezet fentemlített valamelyik osztályába beiratkozzanak.

Alapszabályok, kötvények és levelezés minden nyelven.

A beiratkozásokra felvilágosításokat ad Marianovich György irodája, amely a főképviseletet bírja Fiume, Lika-krbava megye, a magyar-horvát teugerpárt, Dalmázia, Hercegovina, Istria és Ausztria közelebb fekvő tartományai számára.

Az összes itt felsorolt helyekre fix fizetéssel és jó jutallal képviselők kerestetnek. Ajánlatok és levelek Marianovich Györgyhez intézendők; Távirati cím: Marjanovich, Fiume, Via Governo 6.

A fent felsoroltak alapján a temesvári segély szövetkezet főképviselete felhívja mindazon személyeket, akik az eddig fentemlített Balkán, Hercules és az északi segélyszövetkezett tagjai voltak s akik hatvanadik életévüket még nem töltötték be s a halálozási osztályba vagy a hozomány osztályba voltak beiratkozva, ugyszintén azokat, akik újabban szándékoznak beiratkozni, avagy gyermekeiket akarják beiratkoztatni, hogy forduljanak a fentemlített főképviselethez, ahol mindennemű felvilágosítást nyerhetnek.

Minél számosabb jelentkezést kér:

A segélyszövetkezet általános főképviselete:

Marjainovich György, Via Governo 6.

Telefon 11—35.